

комерційних цілей. З кожним роком усе більша зацікавленість у лікарів з'являється до 3D-біопрінтингу, технологія якого складається з тих же елементів, що й класична поліграфія, тільки аналогом тексту в ній є цифрова модель органу людини, чорнил – клітинні сфероїди, паперу – гідрогелі, друкованого пресу – 3D-біопрінтер, який є роботизованим механізмом. 3D-біопрінтинг – це технологія, за якою створюються об'ємні деталі на основі клітин із застосуванням тривимірного друку. Наприклад: в Україні вчені зі Сумського державного університету вже зробили біонічний протез кисті на 3D-принтері. На створення винаходу науковцям знадобилося пів року та 15 тис. грн. Винахід працює на алгоритмах машинного навчання, тому здатен реагувати на імпульси центральної нервової системи.

У сучасних умовах цифровізації всіх сфер суспільного життя великого значення набуває проблема правового регулювання біометричної ідентифікації особи з урахуванням її ролі у сфері охорони права на недоторканність приватного життя. Біометрична технологія – це автоматизовані методи розпізнавання особи людини, засновані на фізіологічних або поведінкових характеристиках/

Перевагою біометричної ідентифікації є те, що вона проводиться за справжніми індивідуальними ознаками людини. На сьогодні ідентифікація по ДНК вийшла за межі кримінально-правового регулювання, а також державної служби, розглядається питання її комерційного застосування. Використання біометричних даних для ідентифікації фізичних осіб у цивільному обороті за загальним правилом не допускається і порушує приватне життя. В Україні поки що такі соціально-технологічні проблеми не враховуються в системі правового регулювання, але кількість конфліктів і відкритих питань, пов'язаних прямо чи опосередковано зі сферою ідентифікації, зростає. Геномна інформація людини – це відомості про генетичні ознаки людини. Відомості з реєстру є інформацією з обмеженим доступом та не підлягають оприлюдненню.

Окрім того, складність вивчення й дослідження соматичних прав зумовлена й іншими чинниками, серед яких: тісний взаємозв'язок біомедицини і права, труднощі розмежування з морально-етичними поняттями і нормами, відсутність належного нормативно-правового регулювання. З огляду на це, назріла потреба в єдиній класифікації соматичних прав, законодавчому врегулюванні найбільш значущих з них (наприклад, право на евтаназію, право на сурогатне материнство) та узгодженні низки нормативно-правових актів, що закріплюють правовідносини у цій сфері (наприклад, посмертного донорства). Тож актуальним питанням є дослідження конституційно-правових засад соматичних прав людини в контексті їх реалізації.

Список використаних джерел:

1. Конституція України : Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Додатковий протокол до Конвенції про права людини та біомедицину щодо трансплантації органів і тканин людини : міжнар. док. від 24.01.2002 № ETS N 186. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_684#Text
3. Цивільний кодекс України : Закон від 16.01.2003 № 435-IV (в ред. Від 10.10.2022). База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

Телеван Андрій Олексійович,

здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти інженерно-енергетичного факультету Миколаївського національного аграрного університету

ТРУДОВІ МІГРАНТИ: НЕРЕГУЛЬОВАНА ПРАЦЯ, ПРОБЛЕМИ, СТРАТЕГІЯ, СПІВПРАЦЯ

Міграція населення має позитивний вплив на економіку країн-реципієнтів, у тому числі і в Україні. Вона покращує ситуацію на ринку праці, сприяє розвитку людського капіталу та

технічного прогресу. Але, як вітчизняні, так і міжнародні трудові норми звертають увагу на недосконалість правових норм щодо сталого становища трудящих-мігрантів, як іноземного, і національного походження.

З досвіду країн, які мають ефективну міграційну політику, для позитивного впливу, потрібно тривало та виважено до цього готуватися. Міграція, це не лише кількість [1, с. 55]. Питання не в кількості людей, які приїжджають в нашу країну - з яким багажем знань, освітою, навичками та досвідом вони будуть перебувати у нашій економіці. Такий підхід дозволить максимальній кількості іммігрантів знайти роботу відповідно до своєї кваліфікації.

Але у деяких мігрантів іноземного походження може не бути необхідних документів. В таких випадках вони можуть бути не захищені від експлуатації та порушень трудового законодавства [2, с. 48]. Звернемо увагу на двоїстість ситуації у таких випадках: на іноземних працівників в деяких трудових питаннях трудове законодавство не поширюється, в інших - поширюється, але на практиці такі працівники піддаються дискримінації як з боку роботодавців, так і державних установ.

Трудовим-мігрантам, через свій статус, доводиться виконувати брудну роботу, яка принижує людську гідність, ще і небезпечну роботу з шкідливими умовами праці. Зауважимо, праця трудових мігрантів найбільш поширена у тих секторах економіки, де допускаються зловживання, які пов'язані з наймам робочої сили та умовами праці. Ми вважаємо, якою б важкою та небезпечною вона не була би праці, всі зловживання визначаються характером відносин між і роботодавцем та працівником, аж ніяк не видом виконуваної роботи.

Одним із найбільш серйозних аспектів трудової міграції, у цьому контексті, в останні роки стала торгівля людьми. Сьогодні з таких причин із країни в країну перевозиться значна кількість трудових-мігрантів [3, с. 61]. За останніми тенденціями у сфері транснаціональної організованої злочинності торгівля людьми набуває нових форм і напрямів, пов'язано це із новітніми досягненнями в галузі технології, транспорту.

Виступати на перший план мігранти не поспішають та і не бажають. Вони побоюються і репресій з боку своїх експлуататорів, і заходів, які вживають проти них різними правоохоронними органами (міграційна служба, поліція, інспектори праці тощо). Мігранти, будь то чоловіки чи жінки не мають ненадійного правового статусу. Через постійну загрозу видачі владі вони відчують себе особливо незахищеними від примусу та експлуатації.

Тут необхідно наголосити на профілактичну роль інспекцій з праці [4, с. 70], які, не повинні діяти як підрозділи міграційної служби. Якщо вимагати від служб, які відповідають за безпеку праці виявляти мігрантів з нерегульованим статусом (функції міграційної служби), вони можуть бути позбавлені незалежності та неупередженості, також буде підірвана довіра до них. Працюючі-мігранти навряд чи будуть співпрацювати з такими органами.

Для поліпшення ситуації у питаннях з мігрантами уряд повинен займатися вирішенням структурних питань: розробити трудову політику; усунути збої на ринку праці, що сприяє зростанню нерегульованої трудової міграції; пропонувати рішення для ефективного недопущення та викорінення невідповідних умов праці. Одним з таких рішень може бути розробка стратегії інспектування з розподілом обов'язків між інспекторами різних служб. Це дає можливість, задіяним у перевірках інспекторам, займатися проблемами працюючих мігрантів поряд із іншими питаннями [5, с. 67].

Перевіряючи сільськогосподарські підприємства, у рамках своїх повноважень інспектори можуть насамперед з'ясувати, чи працюють там сезонні працівники. Якщо серед них опиняться мігранти, провести додаткову перевірку [6, с. 285]. При перевірці мігрантів на промислових підприємствах, інспектори повинні пам'ятати про труднощі, з якими стикаються такі працівники (мовні та інші комунікаційні бар'єри). Державним інспекціям слід подумати про можливість надання інформації про права працівників різними мовами. Інспектори можуть поряд з умовами праці мігрантів перевірити їх житлові умови.

Дедалі більшого значення набуває транскордонна співпраця між відповідними інспекціям по роботі з мігрантами. Так, з метою обміну інформацією та сприяння

правозастосовним заходам укладаються двосторонні міжнародні угоди, які прагнуть допомогти мігрантам не піддаватися дискримінації.

Отже, стратегій може бути безліч, але в жодному разі неможливо переоцінити значення співпраці. Забезпечення працюючих мігрантів захистом, передбаченим законодавством України, залежить від уряду країни, виконавчої влади, інших органів та зацікавлених сторін, які повинні діяти пліч-о-пліч.

Список використаних джерел:

1. Курепін В. М., Пряслова Н. М. Оцінка ризиків на робочому місці – підхід для малих і середніх підприємств // OSHAgro – 2023 : матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 3 жовтня 2023 р.). Київ : НУБіП України, 2023. С. 55-57. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/15930>.

2. Kurepin V., Lyamar O. (2024). Assessment of the State of Personnel Safety of Agricultural Enterprises with the Help of Relevant Performance Indicators. Modern Economics, 43(2024), 41-50. DOI:[https://doi.org/10.31521/modecon.V43\(2024\)-06](https://doi.org/10.31521/modecon.V43(2024)-06).

3. Кравчук Р. В. Реалізація соціальних прав людини: конституційні гарантії, їх реальний стан та перспективи реформування // Захист прав людини в Україні: сучасний стан та перспективи вдосконалення : матеріали Науково-практичного круглого столу, присвяченого 75-й річниці проголошення Загальної декларації прав людини (м. Хмельницький, 8 грудня 2023 року). Хмельницький : Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2023. С. 60-62. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/16960>.

4. Іваненко В.С. Залучення фахівців сторонніх служб для проведення оцінки ризиків на робочому місці // OSHAgro – 2023 : матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 3 жовтня 2023 р.). Київ : НУБіП України, 2023. С. 69-71. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/15935>.

5. Іваненко В. С., Курепін В. М. Наближення національного законодавства до міжнародних норм з питань безпеки праці // OSHAgro – 2023: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 3 жовтня 2023 р.). Київ : НУБіП України, 2023. С. 66-69. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/15934>.

6. Лазіс М. І. Європейський підхід до управління безпекою та здоров'ям працівників підприємств. Екологічні та соціальні аспекти розвитку економіки в умовах євроінтеграції : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Миколаїв, 23-25 жовтня 2024 р.). Миколаїв : МНАУ, 2024. С. 285-288. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/18926>.

Терлецький Дмитро Сергійович,

завідувач кафедри конституційного права Національного університету «Одеська юридична академія», кандидат юридичних наук, доцент

ДІЯ РІШЕНЬ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ У ЧАСІ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРАВА НА СУДОВИЙ ЗАХИСТ

I. Розв'язуючи завдання інституційного забезпечення верховенства Конституції, Україна так само, як й усі інші посткомуністичні держави Центральної та Східної Європи, обрала запровадження концентрованої моделі конституційного контролю. Визначальною ознакою цієї моделі є зосередження юрисдикційних повноважень одним органом влади, іменованим зазвичай конституційним судом, який відокремлений від системи звичайних судів.

Водночас було б очевидною помилкою сприймати концентровану модель конституційного контролю як таку, що заперечує дієву участь інших, окрім конституційного суду, суб'єктів у тлумаченні та захисті конституції від порушень. De jure і de facto – це спільна відповідальність різних органів публічної влади та громадян держави, обсяг і міра якої, звісно, має принципово значущі відмінності. Особливість концентрованої моделі полягає у тому, що